

никътъ направилъ една кѫща за семѣйство-то си срѣща село-то на лѣвійтъ брегъ на рѣка-та, а по врѣмѧ като ся мѣнували настойници-ты, сѣкой правилъ по една кѫшъ до дѣто становала една турска махала и тѣй ся умножили. Около Пещерѣ има много развалени крѣпости, т. е. $\frac{1}{2}$ часть къмъ югъ отъ село-то въ Перунова гора една, $\frac{3}{4}$ часть къмъ югоистокъ въ Тѣмбра гора друга и $\frac{1}{2}$ часть къмъ истокъ на Помиринъ камъкъ третя; а първо-то населеніе было $\frac{1}{2}$ часть къмъ югоистокъ отъ сегашно-то село, дѣто ся намиратъ основи-ты на кѫща-та, изъ кои-то ископаватъ голѣми кюповы, кои-то събиратъ отъ 800—1200 оки вода; въ нѣкои отъ тия кюпове ся намира и вкаменено жито. $\frac{1}{4}$ часть къмъ югозападъ отъ село-то на едно стрѣмно мѣсто въ една скала има ископана нарочно една дупка като станчка, дѣто непрестанно извира лѣковита-та вода, и сѣки петъкъ болни-ты отъ сички-ты народности отиватъ да ся кѫпятъ за исцѣленіе като оставятъ тамъ дрѣхж-тѣ си, съ коя-то сѫ ся кѫпали и върлятъ въ водата по една пара (пенязь). Отъ преданіе доказватъ че въ тая дупка живѣли нѣкогажъ двама святіи, калугери постницы, кои-то убили нѣкого и като ся смѣсила кръвъ-та имъсъ вода-та на изворчето становала цѣловита. Мнозина увѣряватъ, че кога-то отиде нѣкой много рано на това мѣсто, може да чуе гласове отъ черковно пѣніе и клепало че ся клепе. $\frac{1}{2}$ часть къмъ сѣверо-западъ отъ село-то има дълбоки дупки, кои-то наричатъ бакърджински, дѣто сѫ копали нѣкогашъ мѣднійтъ металъ (вещество), тамо и сега ся намира витріолъ (сачикабрусь). Въ растояніе на $2\frac{1}{2}$ часа отъ село-то има единъ голѣмъ голь рѣтъ, кой-то наричатъ *Костена могила*, понеже ся намиратъ множество человѣчески кости много ядри и казватъ че въ завоеваніе-то тамо становали много битви между Турци-ты и Бѣлгари-ты, кои-то сѫ были въ рѣчені-ты крѣпости. Подъ тѣжъ крѣпость $\frac{1}{4}$ часть къмъ сѣверъ подъ една гранитна скалѣ намира ся единъ студенъ изворъ нарѣченъ *Ускокъ* съ сладкѣ водѣ. На тѣжъ скалѣ има изрѣзани нѣкакви знакове, повечето развалени и обрасли съ мъхъ, виждъ на табл. подъ чрѣт. 4-ый. 1 часть къмъ истокъ отъ село-то има езеро нарѣчено *Естрополе*, на кое-то вода-та пада отъ горе изъ единъ проваль, иъ като неистичж отъ нїайде, увѣряватъ, че тѣче изъ подъ клоноветы на Рудопа нарѣчени *Баба-байри* и извира при село Текиръ,